

فضایل عرفه از زبان میرزا جوادآقا ملکی تبریزی

میرزا جواد
ملکی تبریزی

میرزا جوادآقا ملکی تبریزی می‌فرماید: در عرفه هر خیری از خداوند بخواهید، مستجاب می‌شود. اهمیت دعا در این روز، آن اندازه است که اگر روزه از دعا خواندن ناتوانش کند، نباید روزه بگیرد.

پادشاه 170 سال عبادت برای عرفه / نحوه سوگواری برای امام حسین(ع)
میرزا جوادآقا ملکی تبریزی می‌فرماید: در عرفه هر خیری از خداوند بخواهید، مستجاب می‌شود. اهمیت دعا در این روز، آن اندازه است که اگر روزه از دعا خواندن ناتوانش کند، نباید روزه بگیرد.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه فارس، علامه میرزا جوادآقا ملکی تبریزی از عارفان و سالکان طریق الهی در کتاب شریف [#&171;المراقبات»](#); درباره درک شب و روز عرفه، توصیه‌هایی را داشته است که توجه به آنها می‌تواند راهی نیکو را فرا روی انسان‌های مؤمن قرار دهد.

روایت شده که هر کس در شب عرفه هر خیری از خداوند بخواهد، مستجاب می‌شود و کسی که در آن شب به طاعت خداوندی مشغول شود، پادشاه صد و هفتاد سال عمل برایش داده می‌شود و آن شب، شب مناجات است و خداوند در آن شب، توبه هر کس را که توبه کند، قبول می‌کند و مستحب است در آن دعایی را بخواند که اینگونه شروع می‌شود. [#&171;الله یا شاهد کل نجوی»](#)

می‌گوییم: مبدا که از مضمون این مناجات عالی غفلت کنید! به جان خودم سوگند اگر اهلش باشی، علمی را در آن می‌بینی که شایسته است مسلمان عمری را در جهت کسب آن صرف کند و باید که آن را با روح بخوانی، نه اینکه با بی‌حالی بخوانی و باید که در اسما و صفات و افعال خداوند متعال - که در مضامین آن نهفته است - فکر کنی. و اگر چنین بود بعضی از حقایق برایت مکشوف شد، یا شرح صدری برایت دست داد که توانستی مقداری از مقاصد آن را فهم کنی، به حقیقت آنچه گفتیم، شهادت خواهی داد.

و بنگر که مقصود از اسامی که خدا را در آن به آنها سوگند می‌دهی آیا اسمی است لفظی یا عینی؟ شاید اگر اندیشه کنی و دقت به خرج دهی، خواهی دانست مقصود از آن، اسمی است عینی. همچنین آنجا که می‌گویی: [#&171;و باسمک السبوح القدوس البرهان الذی هو نور علی کل نور و نور من نور و نور یضیء منه کل نور اذا بلغ الارض انشقت»](#)

همچنین از رسول اکرم(ص) 10 تسبیح روایت شده، مبنی بر این که هر کس هزار بار آن را بخواند، چیزی از خداوند جل و علا مستثنت نمی‌کند، مگر اینکه برایش عطا می‌کند، مگر اینکه قطع رحم و یا معصیتی را در آن شب بخواهد، همچنین زیارت حضرت امام حسین(ع) نیز استحباب دارد.

هر کس بتواند در آن روز در [#&171;عرفات»](#); یا [#&171;کربلا»](#); باشد آن مهمترین چیزی است که دعا در آن شایسته است و همانا آن روزی است که گویی اختصاصا به منظور دعا قرار داده شده. به مراقب است که به هر اندازه که بتواند، خود برای این موسم بزرگ و عمل در آن روز و آن محل آماده کند. عمده در آن، این است که شرایط مستجاب شدن دعا حاصل باشد.

اهمیت دعا در این روز، آن اندازه است که اگر روزه از دعا خواندن ناتوانش کند، نباید روزه بگیرد.

* نحوه سوگواری برای امام حسین(ع)

اما چیزی که در زیارت امام حسین(ع) مهم‌تر است، این است که سوگواری‌اش (با اظهار اندوه و ناله و گریه) را زیاد کرده، نالان و خاک‌آلود شود و رسیدن به مقام اصحاب حضرت در وفای به حق او و شهادت در رکابش را زیاد تمنا کرده و بگوید: [#&171;یا لیتنا کنا معکم»](#); ای کاش ما نیز در رکاب شما می‌بودیم. و آن را از عمق قلب و با توجه به روحانیت امام(ع) بر زبان آورده، از فضیلت و انوار و برکات آن حضرت برای قبول شدن زیارتش استمداد بطلبد و از آن حضرت قبولی زیارت و دیگر اعمالش و ملحش شدن به اصحابش را بخواهد.

و باید بداند که در امام حسین(ع) در رحمت واسعیه است. سریع القبول و مقرون به رضاست، چون حضرت در حیات خود می‌فرمود: مثل احسان، مثل باران است که هم به نیکوکار می‌بارد و هم به نانیکوکار.

و بدان که گشوده شدن درهای دعا از طرف شاه شاهان - جل و علا - آن کرامت والایی است که از طرف هیچ یک از مخلوقات حاصل

نمی‌شود و همانا آن باب واسعی است گشوده شده در برابر همه درهای سعادت و آسان‌تر از همه درهاست و در میان همه درهای سعادت، دری نیست که راه برای هر مطلوب باشد، از اغراض جزئی و کلی تا اغراض دین و دنیا و در همه آمال و آرزوها محسوب باشد، مگر این در و حدی برای آن نبوده و دشواری در آن نیست مانند گریه کردن، انگشتر به دست کردن و حمد و صلوات به پیامبر و خاندان او فرستادن و اعتراف به گناهان و مؤمنان را در دعای خود شریک کردن دادن و برای آنها بخشش خواستن و ختم عمل‌ها به صلوات، نماز و گفتن ذکر: ماشاءالله و لا قوة الا بالله.

* ذکر صلوات همراه با تعمق

و به هنگام صلوات فرستادن بر پیامبر و خاندانش ببیندیش! به درستی که خداوند متعال صلوات او را به صلوات خود وصل کرده، و طاعتش را به اطاعت خود مقرون نموده است و نترس تا مبادا چیزی از برکات معرفتش را از کف داده، از فواید صلوات فرستادن به جنابش محروم شوی.

دعاهای مأثوره را بخوان، آن اندازه که نشاط و حضور قلبت اقتضا می‌کند و از تدبیر در آنها غفلت مکن و خصوص دعای امام حسین (ع) را با آنچه علامه حلی و سید جلیل القدر به آن الحاق کرده‌اند ترک نکن. آن دعا به فرض هم که از امام حسین علیه‌السلام نباشد، مضامینی عالی دارد پس در فهم معنای آن بسیار کوشش کن، زیرا آن مضمون‌ها، باعث بلندای فکر است.

همچنین دعاهای (ع)؛ صحیفه سجاده؛ را ترک نکن و دعای حضرت امام صادق (ع) را نیز به آن ضمیمه کن و سپس حاجت‌هایی را که داری، مسئلت کن، در حق برادران مؤمن دعا کن، خصوصاً هر کس که برایت علم دین یاد داده باشد و نیز پدر و مادرت و پدران و مادران‌شان و دیگر رحم‌ها و دارندگان حق‌ها و در آن حال که دعا می‌کنی، مبالغه به خرج ده تا هیئتت برای رحمت رحم‌کننده‌ترین رحم‌کننده‌ها جالب‌ترین باشد. اما در گریه و ابتهال و لباس زمخت پوشیدن و بستن دست‌ها مراقبه کن! سخنان در مبالغه برای طلب رحم و عطوفت خداوند نرم‌ترین باشد.

* چگونه دعا کنیم؟

روایت شده که خداوند متعال خطاب به موسی کلیم‌الله (ع) اینگونه وحی کرد: یا موسی! هنگامی که به درگاه من دعا می‌آوری و مناجات می‌کنی، نقاب ترس و هراس را به چهره‌ات بیاویز! تواضع کن و صورت خود را به زمین (خاک) بسای و با کریم‌ترین عضوهای بدنت به من سجده نما! و به حال قیام، برایم قنوت بردار! آنگاه که صدایم می‌زنی، با قلبی لرزان و ترسان صدایم کن و تمام عمرت را در ابلاغ حکم‌های من و اجرای آن صرف نما!

و خطاب به عیسی (ع) چنین وحی کرد: یا عیسی از دیدگانت اشک جاری کن و با قلبی خاشع به نزد من بیا. یا عیسی! در سختی‌ها و مشقت‌ها به من پناه بیاور که همانا من به غم‌زدگان پناه و به بیچارگان جواب می‌دهم و همانا منم مهربان‌تر از مهربان.

و زمانی که به این حالات واقف شده و اراده کردی خدا را برای برای حوائجت بخوانی، اگر برادرانت را بر خودت ترجیح داده و آنان را با نامشان یاد نموده و قضای حاجت‌شان را از خدا خواسته و آنچه از نیازهایشان که می‌دانی، یک به یک مسئلت کنی، بدان که هرگز ضرر نکرده‌ای، بلکه نفع فراوان برده‌ای و به درستی که این از هر تجارتی برای تو سودمندتر است، چه آنان را در دعا به خودت مقدم داشته و با زبانی در حق خودت دعا کرده‌ای که خدا را به اندازه یک چشم به هم زدن معصیت نکرده چه تو با زبان فرشتگان معصوم، بلکه با زبان خداوند عالمیان دعا کرده و به عوض یک دعا، دعاهای بی‌شمار نموده‌ای.

* پاداش هزار برابری خداوند به کسی که در حق دیگران دعا کند

همچنانکه از ابن ابی عمیر از زید نرسی نقل شده است: ما با معاویه پسر وهب در حج بودیم و او دعا می‌کرد در دعایش دقت کرده و دیدیم یک کلمه برای خودش دعا نکرد، ولی تک‌تک مردمان را دعا کرد، با نام خود و نام پدران‌شان، تا زمانی که مردمان پایین آمدند. پس به او گفتیم: ای عمو! به درستی که از تو به امری عجیب برخورداریم. گفت: چه چیزی شما را شگفت زده کرده است؟ گفتیم: همانا تو در این چنین محلی، برادرانت را به خودت ترجیح دادی و آنها را یک به یک یاد کردی گفت: ای برادر زاده! تعجب نکن، زیرا من از مولایم و مولایت و مولای هر مؤمن و مؤمنه‌ای که سوگند به خدا! اوست آقای گذشتگان و باقی ماندگان پس از پدران‌شان، شنیدم و اگر نشینده باشم، دو گوشم (ع)؛ و دو چشمانم کور باد و به شفاعت محمد (ص) نرسم که فرمود:

هر کس پشت سر برادر مؤمنش به او دعا کند، فرشته‌ای از آسمان دنیا فریاد بر می‌دارد: صد هزار برابر آنچه به آن دعا کردی، برای خودت، ای بنده خدا و فرشته‌ای دیگر از آسمان دوم ندا در می‌دهد: دویست هزار برابر آنچه به او دعا کردی، برای تو، ای بنده خداوند! و... فرشته‌ای دیگر از آسمان هفتم ندا در می‌دهد: هفتصد هزار برابر آنچه دعا به آن کردی، برای توست، ای بنده خداوند و سپس

خدای جل و علا خود ندا می‌دهد: همانا من، بی‌نیازی هستم که هرگز محتاج نخواهم شد! ای بنده خدا! برای توست هزار هزار برابر آنچه به آن دعا کردی.

حال، ای برادران! نفع کدام یک - از این دو شق - بیشتر است: آیا آنچه من اختیار کرده‌ام یا آنچه تو به آن امر می‌کنی؟

در این مجال امری است شایان دقت و آن این که؛ همانا تو با دعایی که در حق برادرت می‌کنی، باید به واقع دوستدار او بوده و دیگر حق‌هایش را نیز ادا کنی، اما اگر دوستدارش نبوده و این کار را تنها در دعا انجام دهی، می‌ترسم چیزی از این روایت جلیل در حق تو راست نیاید.

سپس، بر دعا کننده لازم است براساس فرمایش امام صادق(ع) که می‌فرماید: ادب دعا را حفظ کن و بنگر چه کسی را می‌خوانی، چگونه می‌خوانی، و به چه منظور می‌خوانی! عظمت خداوند و کبریایش را محقق بدان.